

ALMANYA-TÜRKİYE ARASINDAKİ EKONOMİK İLİŞKİLER OLAYLI BİR 2020'NİN ARDINDAN HALEN GÜÇLÜ

Türkiye'nin dış ticaretteki bir numaralı ortağı olan Almanya, olaylı geçen 2020 yılına rağmen halen iki ülke arasında güçlü bir ticaret bağının bulunduğunu doğruluyor. Bunu güçlendirmek için Gümrük Birliği'ni revize etmeye ihtiyaç var.

Dünya olaylarla dolu bir 2020 geçirdi. Geçtiğimiz yıl korona virüsün, pandemi yönetiminin ve önlemlerinin gölgesinde kaldı. Ekonomik büyüme ve ticaretin ciddi şekilde gerilediği bu dönemde iş dünyasından beklenen azim, iyimserlik ve esneklik. Bu kriz, küresel değer zincirlerindeki zaafı açığa çıkardı, bölgesel kaynak kullanımının avantajlarına dikkat çekti ve yeni sektörlerin potansiyelini göz önüne serdi. Gümrük Birliği bağlamında ise tüm bunlar, ekonomik entegrasyonun derinleştirilmesi ve AB-Türkiye ekseninde Gümrük Birliği çerçevesinin güncellenmesi için bir fırsat doğurdu.

Türk-Alman ekonomik ortaklığını derinleştireceğiz

Alman-Türk Ticaret ve Sanayi Odası (AHK Türkiye) olarak bu zor zamanlarda üyelerimizi desteklemek ve iş birliğimizi daha da güçlendirmek için elimizden gelenin en iyisini yapmaya devam ettik. Türk-Alman ekonomik ortaklığını daha da geliştirmek için her iki ülkede bulunan kamu kurumları ve özel sektör kuruluşları ile birlikte

çalışmaya da devam ediyoruz. Kurucularımız olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Alman Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği (DIHK) bizim en önemli partnerlerimiz ve bu bağlamda Berlin'de bulunan Türk-Alman Ticaret ve Sanayi Odası (TD-IHK) ile de yakın ilişkilerimizi sürdürüyoruz.

Gümrük Birliği'nin önemini iş dünyası açısından vurguladık

Bu itibarla, TOBB, TEPAV ve İkili Avrupa Odaları'nın ortak girişimiyle bir pozisyon belgesi hazırlayarak iş dünyası açısından Gümrük Birliği'nin önemini vurguladık. Gümrük Birliği'nin başarılarını ve ikili ekonomik ilişkiler üzerindeki olumlu etkisini özetledik. Ayrıca, güncellenmiş ve genişletilmiş bir Gümrük Birliği'ne olan ihtiyacın altını çizerek böylesi bir çerçevenin potansiyel etkisinin ve tüm ortaklar açısından sunduğu fırsatların altını çizdik.

Gümrük Birliği, ikili ticareti ve doğrudan yabancı yatırımı büyük oranda kolaylaştırmaktadır. Ayrıca, Türkiye ve AB arasındaki ilişkileri güçlendirerek entegrasyonu geliştirmekte ve Türkiye'nin küresel değer zincirine katılımını derinleştirmektedir. İkili ticaret hacminin ve yabancı doğrudan yatırımın artması Gümrük Birliği'nin ekonomik refah için ne kadar değerli olduğunu ortaya koymaktadır.

İkili ticaret hacmi 1996'da 33 milyar dolar iken yüzde 340 artarak 2020'de 143.4 milyar dolara ulaştı¹. 2020'de ikili ticaret hacmi tüm dünyada ithalat ve ihracatta düşüş yaşanmasına rağmen yüksek bir düzeyde kalabildi. Türkiye'nin AB'ye ihracatı 70 milyar dolara ulaşırken, Türkiye AB'den 73.3 milyar dolar tutarında ithalat gerçekleştirmiştir². Toplam ihracatının yüzde 41.3'ünü Türkiye'den, toplam ithalatının yüzde 33.4'ünü ise Türkiye'ye gerçekleştiren AB, Türkiye'nin tartışmasız bir numaralı ticaret ortağı olmaya devam etmektedir. Avrupa açısından bakıldığında Türkiye ithalat içindeki yüzde 3.7 ve ihracat içindeki yüzde 3.6 payıyla hem ithalat hem ihracat açısından altıncı sırada yer almaktadır³.

YDY yüzde 66.6'sının AB kaynaklı olduğu hatırlanmalı

AB ve Türkiye arasındaki ikili ticaret, 2019 rakamlarıyla karşılaştırıldığında yüzde 1'in altında kalan küçük bir düşüş haricinde sabit

1 T.C. Ticaret Bakanlığı, TÜİK, yazarın hesaplamaları

2 TÜİK

3 <https://www.trade.gov.tr/turkey-and-eu/turkey-and-the-eu>

Dr. Markus C. SLEVOGT

Alman Türk Ticaret ve
Sanayi Odası Başkanı

kalmıştır. Ayrıca, AB ve Türkiye arasındaki ikili ticaret ilişkileri, küresel ticarete 2020 yılında yaklaşık yüzde 9 oranında bir azalmanın yaşandığı dönemde bile ne kadar güçlü olduğunu göstermiştir⁴.

Yabancı Doğrudan Yatırım (YDY) Türkiye'nin üretim ve ihracat yeteneklerinin gelişmesinde önemli bir etkiye sahiptir. İyileştirilmiş bir Gümrük Birliği altında yürütülecek olan etkili ve gelecek odaklı bir yatırım gündemi, büyüme ve refah artışının devamı için önemli bir sütundur. Türkiye'ye gelen YDY'nin yüzde 66.6'sı AB kaynaklıdır ve Türkiye'de, Avrupa'dan gelen yatırımın şirketlerin hissesinin tamamı veya bir kısmına sahibi olduğu yaklaşık 23 bin 500 şirket bulunmaktadır⁵.

Türkiye'de yabancı doğrudan yatırım yapıldığı sektörler arasında öne çıkan hizmet sektörü olmuştur. Öyle ki 2020 yılında yapılan yabancı doğrudan yatırımın yüzde 77.2'si hizmet sektörüne yapılmıştır. Bu oran 2019 yılında baktığımızda yüzde 63.8'dir.

Türkiye'nin AB ülkeleri içindeki en büyük ticaret ortağı Almanya

AB'nin 27 üye ülkesi içinde Almanya, 2020'de Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 8.8'ini, toplam ithalatının yüzde 10.7'sini yaptığı ülke olarak Türkiye'nin en büyük ticaret ortağıdır⁶. Ayrıca, 2020 yılında Almanya, Türkiye'den yapılan 16 milyar dolar tutarındaki ihracatla Türkiye'nin birinci ve Türkiye'ye yapılan 21.7 milyar dolar tutarındaki ithalatla ikinci ticaret ortağı olmuştur⁷. Toplam 37.7 milyar dolar ile Almanya 2020 yılında Türkiye ile en yüksek ticaret hacmine ulaşan ülke olmuştur.

Türkiye'den Almanya'ya yapılan ihracata bakacak olursak, otomotiv ve giyim sektörleri yüzde 29 ve yüzde 20 oranlarıyla en büyük paya sahip iki sektördür. Otomotiv sektöründe en güçlü ihracat alanları 853 milyon dolar ile binek araçlar ve 2.1 milyar doları ile yan sanayidir ve her iki alanda da 2020'de sırasıyla yüzde 17 ve yüzde 11 oranında çift haneli bir düşüş yaşanmıştır⁸.

Almanya'nın Türkiye'ye yaptığı ihracata bakacak olursak, hem otomotiv hem makine ve ekipman yüzde 18 payla lider sektörler olarak öne çıkmaktadır⁹. Otomotiv ve makine sektörleri Almanya

ve Türkiye arasındaki ticari ilişkilerde stratejik öneme sahip sektörler olmaya devam etmektedir.

Alman şirketleri Türkiye'deki imalat sanayiini kalkındırıyor

2002-2020 arasında gerçekleştirilen toplam 10.3 milyar dolar tutarındaki yatırımla Türkiye, Almanya'nın yatırım tercihleri arasındadır. Almanya'dan gelen yabancı doğrudan yatırımın payı yüzde 6.2'dir ve Almanya diğer ülkeler tarafından yapılan toplam yabancı doğrudan yatırımla karşılaştırıldığında beşinci sırada yer almaktadır¹⁰. Ayrıca, Alman şirketler Türkiye'de imalat sanayine aktif olarak yatırım yapmakta ve yerel üretim ve ihracat yeteneklerinin dönüşümüne katkıda bulunmaktadır.

Aramızda hali hazırda mevcut ekonomik ilişkileri daha da geliştirmek için güncellenmiş Gümrük Birliği Anlaşmasının mevcut tarife dışı engellerin kaldırılması, eksik olan hizmet ve e-ticaret sektörlerinin dahil edilmesi ve üçüncü taraflarla yapılacak anlaşma müzakerelerine her iki tarafın da katılması gibi çeşitli konuları ele alması gerekmektedir.

Yeşil Mutabakat ve veri koruma düzenlemeleri gibi yakın zaman önce AB'de alınan politika kararları güncellenen Gümrük Birliği'ne yansıtılmalıdır. Buna ek olarak, tarım sektörü ve kamu ihaleleri kademe bir şekilde Gümrük Birliği çerçevesine eklenmelidir. Ayrıca, dijital ticaret gibi gelişmekte olan sektörler ve ekonomik ortamda köklü değişikliklere sebep olan ve bu değişiklikleri talep eden uzun dönemli AB politikaları da Gümrük Birliği çerçevesinde gündemde tutulmalıdır.

Alman-Türk Ticaret ve Sanayi Odası olarak, güncelleme sürecinin başlatılmasının ekonomik entegrasyonu daha da güçlendireceğine ve hem AB'ye hem de Türkiye'ye etkili ve gelecek odaklı bir çerçeve sağlayacağına eminiz. Bunun yapılmasıyla ekonomik büyüme ve kalkınma güvence altına alınacak ve küresel iş ortamında rekabet avantajı elde edilecektir.

Ortak pozisyon belgesi AHK Türkiye web sitesi bilgi köşesinde bulunmaktadır. (<https://www.dtr-ihk.de/tr/bilgi-koesesi/guemruk-birligi-ahk-tuerkiye-pozisyon-belgesi>)

4 https://unctad.org/system/files/official-document/ditcinf2021d1_en.pdf
5 T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Alomaliye
6 TÜİK
7 TÜİK

8 TAYSAD
9 TÜİK, yazarın hesaplamaları
10 T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı